

Inrichting Park Brakestein

Albers Adviezen Historische Parken
en
Planburo Infra Groen bv

Inrichting Park Brakestein

Opdrachtgever:

Gemeente Oosterhout
Mevr mr M. Mutsaers-Swinkels
Postbus 10150
4900 GB Oosterhout
Tel 0162 489911

2009

Tekeningen: Ing. P. Moest
M. Epskamp, BSc

Tekst: Dr L.H. Albers

Planburo Infra Groen bv
Aert van Nesstraat 1h
2901 BH Capelle aan den IJssel
Tel.010 - 4506041
Mail@Infragroen.nl
www.Infragroen.nl

Albers Adviezen Historische Parken
Postbus 85
3500 AB Utrecht
030-2310788 / 0651003231
AlbersAdviezen@hetnet.nl
www.HistorischeParken.nl

Inhoud rapport

1	Inleiding	2
2	Kengegevens Adres, hectares, grenzen, geschiedenis in het kort, eigenaar, bestemmingsplan, bescherming, bodem	4
3	Historie	6
	3.1 Chronologie van de ontwikkeling van Slotje Brakestein en Slotje Spijtenburg.	
	Voorfase : oude wegen	6
	Fase 1: het middeleeuwse Slotje Brakestein tot 1808	6
	Fase 2: 1808 –1821 Parkaanleg Brakestein inclusief Spijtenburg	7
	Fase 3 nieuwe eigenaren	9
	3.2 Kenmerken vroege landschapsstijl te Brakestein	10
4	Huidige situatie	14
5	Waardering	15
	5.1 Cultuurhistorische waarden	15
	5.2 Ruimtelijke opbouw	15
	5.3 Aanwezige natuurwaarden	16
	5.4 Gebruik en recreatieve betekenis	16
	5.5 Conclusies naar aanleiding van de verschillende waarden	17
	Programma van eisen	18
	Doelstelling	18
6	Visie	19
	Een toekomstige wandeling door het gerestaureerde park	
7	Plan	20
	7.1 Plan voor het park	20
	7.2 Onderdelen	20
8	Literatuur	26
	Bijlagen 1. Chronologie van gebeurtenissen van Slotje Brakestein	28
	2. Chronologie van gebeurtenissen van Slotje Spijtenburg	29
	Kaart historische elementen	
	Kaart bestaande situatie	
	Kaart definitief ontwerp	
	Materialen en terreinmeubilair	
	Globale Begroting (losse bijlage)	

1. Inleiding

Slotje Brakestein is een bijzonder cultuurhistorisch monument: een eenheid van huis, koetshuis en park. Ten zuiden van de kern van Oosterhout liggen vier Slotjes die met elkaar een structuur van historische huizen en parken vormen. Het historische park van Slotje Brakestein is indrukwekkend door zijn oude, dikke bomen en omdat het afwijkt van alle omringende parken en groengebieden door de kleine schaal en uitzonderlijke detaillering.

In december 2007 kocht de Gemeente huis en park van Slotje Brakestein. De nota over huis en park van Brakestein die ten grondslag ligt aan het Raadsbesluit van 17 september 2007 geeft de volgende argumenten:

1. *Betekenis van het achterliggende park, aansluiting bij slotparken en Slotjesveld*
Het achterliggende park is van grote natuurhistorische betekenis en heeft aanzienlijke waarde voor de beleving van groen in onze binnenstad. Aankoop ervan past naadloos binnen de visie op Oosterhout Familiestad, zoals uw Raad die ook heeft onderschreven. Onderdeel van die visie is namelijk het behouden en waar mogelijk versterken van de groene ruimten in onze stad. Door de aankoop van het park wordt deze betekenis langdurig veilig gesteld.
Daarnaast is er de relatie tussen dit park, de slotparken en het Slotjesveld, die betekenis krijgt via de groene parkenreeks. Door aankoop van het park wordt het mogelijk die relatie te versterken; dit zal voor ons een belangrijk uitgangspunt zijn bij de verdere uitwerking van onze plannen voor dit park.
2. *Betekenis van het slotje, gemeentelijke regie op gebruik*
Slotje Brakestein maakt onderdeel uit van de historische reeks slotjes langs de zuidelijke centrumtangente en markeert daarmee de grens tussen "oud" Oosterhout en de stad zoals die na de tweede Wereldoorlog is ontwikkeld. Het is een historisch pand (rijksmonument), met een uitstraling die in Oosterhout op weinig andere plekken wordt aangetroffen. Het slotje is zeer representatief: het kan om die reden onder andere een rol spelen bij het creëren van een nieuwe toegang, voor niet gemotoriseerd verkeer vanuit het stadscentrum tot het achterliggende stadhuis. Het feit dat het dicht bij het stadhuis ligt, betekent ook dat het voor ons een aanzienlijke meerwaarde heeft. Door ook het slotje in eigendom te verwerven, wordt de gemeentelijke regie op het gebruik van dit historische en gezichtsbepalende pand duidelijk vergroot."

Punt 3 van de nota handelt over de gebruiksmogelijkheden van het huis als dependance van het stadhuis, bijvoorbeeld als vergadercentrum, trouwlocatie of voor andere representatieve doeleinden. Het gebouw is recent gerestaureerd. Voor het gebruik van het slotje is nog een onderzoek gaande, zodat nog niet bekend is wat de definitieve bestemming zal zijn.

Over het park werd het volgende geschreven:

"Het bestuur van Oosterhout wil het park een zo openbaar mogelijke bestemming geven. In de afgelopen jaren is het parkbos een rustige plek geweest, die niet toegankelijk was voor het publiek, te midden van een drukke stad. De rust betrof vooral de afwezigheid van mensen in het park en de afwezigheid van enig beheer. Ongeveer een jaar voor de overdracht naar de gemeente zijn door de voormalige eigenaar eenmalig onderhoudswerkzaamheden in het park uitgevoerd. Onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet heeft aangetoond dat in het park beschermde natuurwaarden zijn aangetroffen. De aangetroffen natuurwaarden in het parkbos zijn niet zodanig dat openstelling strijdig is met natuurwetgeving. Verder vertonen veel bomen achterstallig onderhoud. Bij openstelling van het park kunnen sommige bomen een gevaar opleveren voor de wandelaars."

Het doel van de gemeente is een parkje om te wandelen; verder wil men er geen bijzondere activiteiten ontplooiën. Men wil graag een hoofdroute door het park als een breder, doorlopend pad en smallere nevenpaden voor de variatie.

Het is wenselijk dat het gebied niet wordt afgesloten, maar dat mensen komen genieten van de cultuurhistorie en zien hoe het park vroeger is bedacht en gegroeid. De gemeente liet een

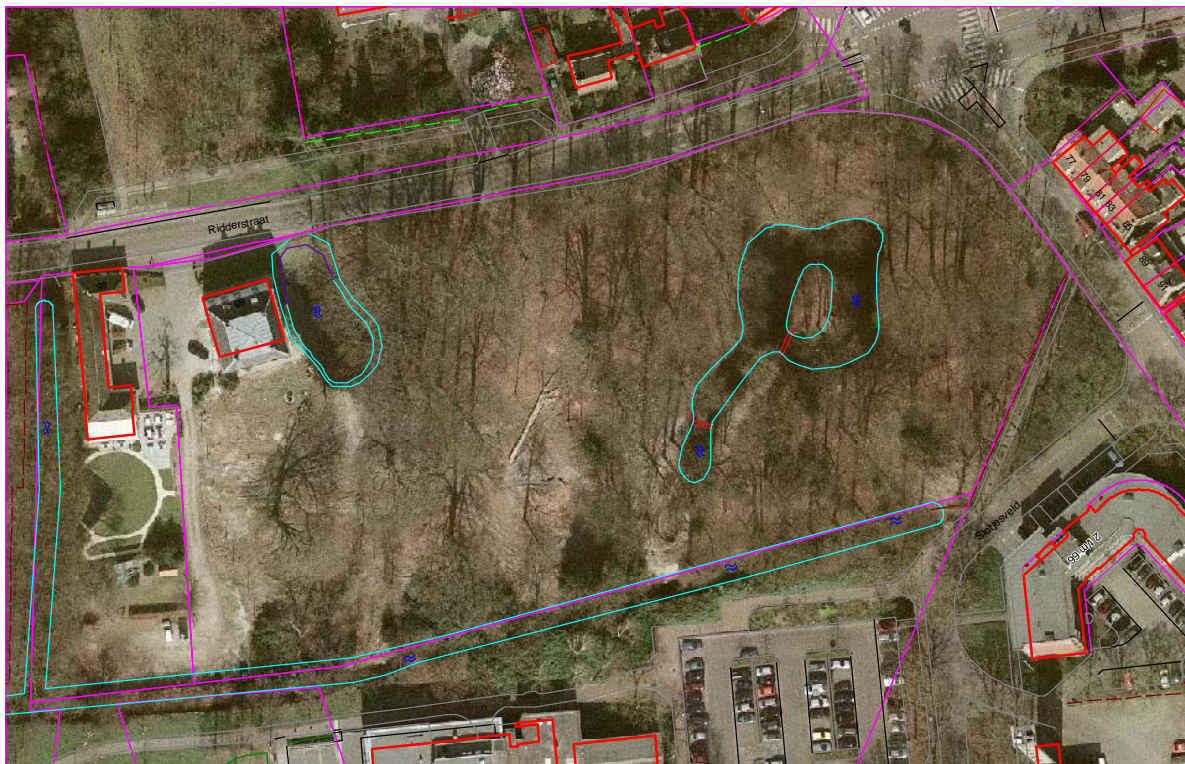
natuurwaardenonderzoek doen (Oranjewoud, 2008), met name om te bezien of openstelling en heraanleg van paden ook daadwerkelijk mogelijk is in verband met behoud van eventueel aanwezige beschermde flora en fauna.

Nu het park al zo lang niet meer regelmatig is onderhouden en de paden zijn verdwenen, is het niet zonder meer duidelijk hoe het eruit heeft gezien. Topografische kaarten geven te weinig informatie om het padenplan van de 19de eeuw te kunnen reconstrueren, uit de tijd toen het gebied zijn eerste landschappelijke aanleg kreeg als een park waarin de voormalige grond van Spijtenburg en Brakestein werden samengevoegd. Maar dankzij een kaart van 1978 (afb. 9) is het padenplan bekend geworden en dankzij een snelle actie van Cock Gorisse, historica, konden wij gebruik maken van oude foto's, in bezit van de familie Oldeneel tot Oldenzeel. Met behulp van de foto's en de kaart van 1978 kon het padenplan worden gereconstrueerd dat daar sinds ca 1880 lag. (zie de kaart historische elementen achterin het rapport.)

Bovendien brachten leden van de gemeentelijke werkgroep zo snel mogelijk kennis bij elkaar uit allerlei dossiers. Tijd en budget voor archiefonderzoek was namelijk niet beschikbaar. Wij zijn hen dankbaar voor hun actieve hulp en opmerkingen die een waardevolle bijdrage leverden aan het voor U liggende rapport.

Inmiddels zijn het concept-rapport en het voorlopig ontwerp door B&W, de Raad en de Secretaris van de Welstandscommissie besproken.

De Raad heeft een uitvoeringsbudget ter beschikking gesteld. Daarmee gaat het oude park van Brakestein een nieuwe bloei tegemoet.

1. Situatie van Slotje Brakestein met gracht en vijvers in 2008, tekening door de Gemeente Oosterhout. De twee bruggen zijn in het terrein niet aanwezig.

2. Kengegevens

Adres: Ridderstraat 88

Kadastrale aanduiding: Oosterhout, sectie M, nr. 5011 grootte 1.6350 ha.

Grenzen

Het terrein is omgeven door de Ridderstraat aan de noordkant, de Keiweg of Tilburgse straat aan de oostkant, een sloot aan de zuidkant en aan de westkant door de grond die bij het koetshuis hoort. Ten westen van die strook grond ligt een sloot die het oorspronkelijke domein afgrenst.

Geschiedenis in het kort

Het middeleeuwse Slotje Brakestein dateert van omstreeks 1400. Het werd voor het eerst afgebeeld in 1729 op een tekening van A. de Haen naar C. Pronk. Toen lag het binnen een gracht. Langs de weg stonden een poortgebouw en een woonhuis. Deze werden afgebroken omstreeks 1810. Vervolgens werd het huis geheel vernieuwd, een nieuw koetshuis gebouwd en de gracht voor driekwart gedempt. Bij dit huis werd toen ook een nieuw park aangelegd. In dat park werd de gracht van het aangrenzende Slotje Spijkenburg opgenomen, nadat dat Slotje in 1821 was afgebroken.

Eigenaar

Huis en park van Slotje Brakestein werden in december 2007 gekocht door de Gemeente Oosterhout. Het koetshuis met een strook grond ten zuiden ervan behoorde niet tot de koop. Het is particulier eigendom. In het koetshuis is een restaurant gevestigd.

Bestemmingsplan

Bestemmingsplan "Slotje Brakestein" werd in 1985 door de Raad goedgekeurd.

Het park heeft als bestemming: "erf, tuin of park".

1. Op de als zodanig bestemde grond mogen slechts erfafscheidingen worden gebouwd ter hoogte van maximaal 1.80 m.
2. De grond mag slechts worden gebruikt als verhard of onverhard erf, tuin of park zonder enige vorm van opslag, behoudens tijdelijke opslag van tuinafval.
3. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd ter bescherming van het karakter van de grond met deze bestemming, te weten groen gebied in een beschermd stadsgezicht, gehoord de Monumentenraad, nadere eisen te stellen met betrekking tot de inrichting ervan en de aard van het verhardingsmateriaal.

Bescherming

Slotje Brakestein is onderdeel van het Beschermd Stadsgezicht, dat werd ingesteld op 7 september 1967.

Huis, parkaanleg, koetshuis, deel moestuinmuur, pomp, hekwerk zijn sinds 1988 ook door het Rijk beschermd als onderdelen van een beschermde historische buitenplaats.

Bodembescherming

Slotje Brakestein ligt in het Grondwater Beschermingsgebied.

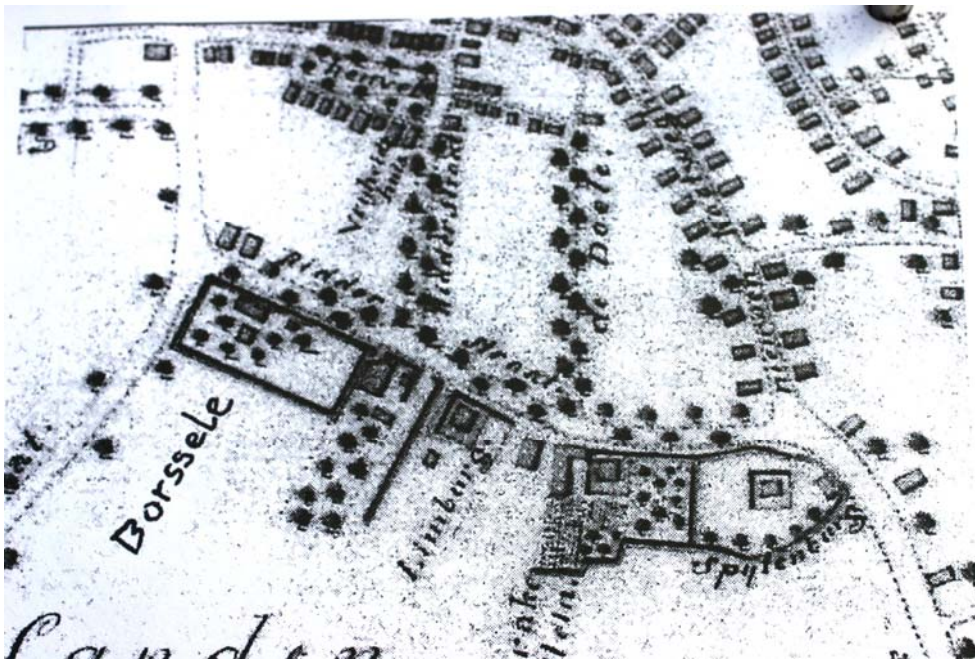
De grond bestaat uit matig humeus (3 a 4 procent organische stof) matig fijn zand. Het zand is matig leemarm tot zwak lemig. De humeuze bovengrond had in 1978 een dikte die varieerde van 50-120 cm.¹ De vijvers hebben een dichte bodem en hebben geen relatie met de grondwaterstand. Mede in verband met de sterk fluctuerende waterstand van de vijvers en sloot zijn peilbuizen geslagen (oktober 2008) De resultaten daarvan zijn nog niet bekend. Er is verkennend onderzoek gedaan naar eventuele verontreinigingen in de bodem en van het grondwater. Resultaten hiervan zijn vervat in de rapportage 20072133/MPAE

¹ Grontmij, onderzoek naar de bodemopbouw en de waterhuishouding, 1978

van 5 december 2007. Op basis hiervan is aansluitend een aanvullend bodem – en asbestonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit aanvullende onderzoek noopten tot sanering van de asbesthoudende puinverharding. De verontreiniging is inmiddels conform de geldende regelgeving en eisen verwijderd.

2. Brakestein gezien vanuit de Kastanjelaan ofwel lindendreef met twee linden op de voorgrond en beuken op het voorplein; links een haag langs de overtuin. Coll. familie Oldeneel tot Oldenzeel.

3. Detail kaart van Ketelaar uit 1767, in J. Jonker 'Borssele' (De Oranjeboom 2002), de originele kaart is zoek. De Slotjes Limburg, Brakestein en Spijtenburg liggen in vierkante grachten.

3 Historie

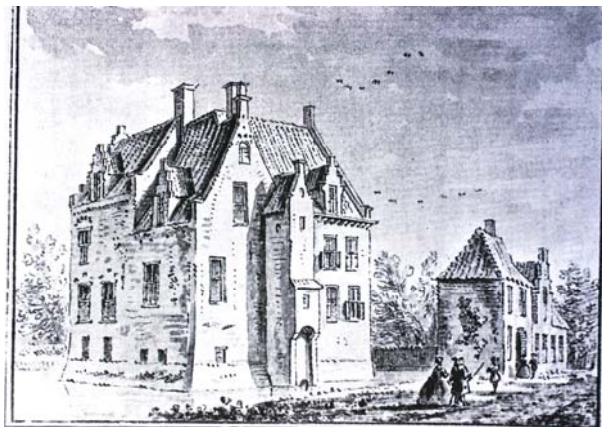
3.1 Chronologie van de ontwikkeling van Slotje Brakestein en Slotje Spijtenburg

Voorfase : oude wegen

De vijf Slotjes: Borsselen, Beveren, Limburg, Brakestein en Spijtenburg zijn of waren gelegen langs de Ridderstraat, die tot in de twintigste eeuw de Heerenstraat heette. Daar dwars op ligt de Keiweg, waarschijnlijk al een 13de eeuwse weg. In 1954 werd de Ridderstraat met bakstenen bestraat en doorgetrokken over de Keiweg. Een grote linde moest ervoor wijken. De Kastanjedreef ten noorden van Brakestein was de oude toegang vanuit de kern van Oosterhout. Deze laan was oorspronkelijk beplant met lindes, hetgeen zichtbaar is op een oude foto (afb 2). Het was een dubbel beplante laan die de Doelen heette, omdat het schuttersgilde er zijn doelen had staan. De eigenaar van het Huis van Brakestein was "hoofdman van het gilde".² De huidige Kastanjelaan is iets naar het westen verplaatst.

Fase 1 het middeleeuwse Slotje Brakestein tot 1808

De eerste bouw van Brakestein wordt geschat op omstreeks 1400 op een woest, braak liggend stuk grond aan de zuidzijde van het toenmalige dorp Oosterhout. Brakestein wordt beschouwd als een van de oudste stenen huizen van Oosterhout. Tussen 1422 en 1600 wordt het huis diverse keren vermeld als 'huys ende hof', 't huys van der Brake met als bezitter Jan van den Berge, huys rondomme in het water en in 1699 voor het eerst als '*Braeckesteijn, een omwaterde huizinghe, nederzettinghe, schure, hof en erve.*' In 1660 is Koning Karel van Engeland door de eigenaar van Brakestein, Willem Snellen, diverse malen ontvangen.

4. Slotje Brakestein met poortgebouw en

5. Slotje Spijtenburg, tekeningen door A. de Haen naar verloren schets door C. Pronk in 1729
Regionaal Archief Tilburg

Het aangrenzende slotje Spijtenburg werd kort na 1550 gebouwd. Het lag ook in een vierkante gracht, zoals blijkt uit de kaart van Ketelaar uit 1767.³ Tussen de terreinen van de beide slotjes lag een grenssloot. Van die sloot is nu niets meer terug te vinden, aangezien later de beide gebiedjes in één park met elkaar werden verbonden. Spijtenburg werd niet permanent bewoond, maar was in gebruik als buitenplaats. In 1732 heeft Prins Maurits van Nassau zijn kwartier op Spijtenburg ingenomen. In 1791 is Spijtenburg omgedoopt in Lindenburg. Bij verkoop in 1818 werd het als volgt omschreven: *eene omwaterde huizinge, neerhuizinge, stalling voor vier paarden, koetshuys, schuur, grote voorplein, boomgaard en moestuyn, groot omtrent een morgen.* (ca 0,85 ha).

² Heemkundekring de Heerlijkheid Oosterhout, 1991, no 1, p.1525

³ Een detail van de kaart van Ketelaar van 1767 is afgebeeld in J. Jonker, "Borsselen, de geschiedenis van een Oosterhouts slotje na 1700", *De Oranjeboom* 2002 p.236.

Fase 2 1808 – 1821 Parkaanleg Brakestein, inclusief Spijtenburg

In 1808 werd Jan Simon Hallungius (1759-1832) eigenaar van Brakestein. Hij liet het huis verbouwen tot de omvang die nu nog aanwezig is. Het *huis Brakestein* werd omstreeks 1810 gerenoveerd, met name werd de zuidwest hoek aangebouwd. Onder dit nieuwe bouwdeel werd een waterkelder aangelegd. Deze verbouwing bracht met zich mee dat drie zijden van de gracht werden gedempt. Het oostelijk deel van de gracht bleef als een vijver aanwezig. Aan de zuidoostkant van het grote grasveld ligt een heuveltje, mogelijk een uitzichtpunt in de hoek van zijn toenmalige terrein, dat nog maar half zo groot was.

In 1818 kocht Hallungius het aangrenzende slotje Spijtenburg, dat toen Lindenberg heette en nog bewoond was. Ongetwijfeld hebben er linden omheen gestaan. In de hoek van de Keiweg staat het restant van een oude linde. Hallungius liet het Slotje in 1821 afbreken en trok de grond bij zijn eigen parkje. Zo ontstond de huidige 1,6 ha grond. (De schuur aan de Keiweg, zichtbaar op de kaart van 1832, bleef voorlopig nog staan.)

Sinds 1835 zijn achtereenvolgende generaties van de familie Van Oldeneel tot Oldenzeel eigenaar geweest.⁴

Omstreeks 1850 is het dak gewijzigd en in 1870 is het balkon boven de deur aangebracht. In 1870 zou ook een tweede waterkelder aan de zuidzijde zijn gebouwd.

6. Huis en hek met lantaarns langs de Ridderstraat ca 1915, Regionaal Archief Tilburg.

Op bovenstaande foto van omstreeks 1915 lijkt het huis van baksteen te zijn opgetrokken. In werkelijkheid waren dit op een pleisterlaag geschilderde bakstenen. In 1949 is deze pleisterlaag verwijderd en vervangen door een wit geschilderde muur.

⁴ Christiaans, Slotje Brakestein, eigenaars en bewoners

Brakestein had een overplaats aan weerszijden van de Dreef (benaming van omstreeks 1900) vanuit het centrum van Oosterhout. Aan de westkant van deze laan, tegenover het koetshuis lag een boomkwekerij; aan de oostkant van de laan tegenover het huis stonden kleine struikjes, mogelijk rozen. De Dreef was aanvankelijk een dubbele lindenlaan met vier rijen bomen, maar werd een kastanjelaan met twee rijen bomen.

7. Overtuinen van Brakestein langs de Ridderstraat, ongedateerde foto.

Aan de voorkant van het huis stonden achter het hek een rijtje stamrozen. (afb 6) Ook waren er enkele planten in bakken: yucca, laurier of sinaasappel. Deze werden in de winter in een orangerie bewaard. De zuidgevel van het koetshuis had daartoe grote ramen.

In 1954 vindt de bestrating en het doortrekken van de Ridderstraat plaats. 't Rulleke (slootje) erlangs werd opgenomen in de riolering, voetpad en parkeerzone liggen er nu overheen.

In 1960 worden gronden van Brakestein in het Slotjesveld verkocht door de familie van Oldeneel tot Oldenzeel. Zij mochten niet worden gebruikt als bouwterrein, sportterrein of speeltuin. Sindsdien werden de landerijen van de Slotjes vanaf de zijkanten, Bouwlingstraat (oost) en Keiweg (west) bebouwd. Het Slotjesveld blijft gespaard als centrale open ruimte.

De laatste bewoonster van Brakestein (tot 1976) was douairière M. Th. L. E. Barones van Oldeneel tot Oldenzeel.

Fase 3 nieuwe eigenaren

Van september 1978 dateert het rapport van de Gebroeders Copijn Boomchirurgen, over de vitaliteit van het bomenbestand. *“Het algehele bomenbestand levert een gezonde indruk, slechts een tweetal bomen zijn dood. De grote bomen hebben voldoende vitaliteit om zich nog vele jaren te kunnen ontwikkelen.”* Toen werd tevens gewaarschuwd voor terugval van het grondwaterpeil en werd het belang van een constant waterpeil voor het wortelstelsel van met name beuken, benadrukt.

1978 inrichting aangrenzende hertenkamp bij Slotje Limburg ten westen van Brakestein door de gemeente.

1978 Afskoop van de beperkende bepalingen van 1960. De gemeente kon woningen en een gemeentehuis gaan bouwen.

In 1978 is het huis Brakestein verkocht aan G.J. Schriek, die er een restaurant wilde inrichten. Er kwam een nieuw bestemmingsplan (1979) dat de bestemming horeca mogelijk maakte (het oude plan dateerde uit 1966). Het huis werd verbouwd, een binnenmuur uitgebroken. In september 1979 werden huis als restaurant en koetshuis als pannenkoekenhuis geopend. Het huis werd twee jaar later kantoor. Tijdens de werkzaamheden aan het huis in 1978 werd in de tuin een put opgegraven, recht tegenover de achteruitgang uit de kelder, waar mogelijk de keuken was.⁵ De put werd boven de grond opgemaakt. In 1978-'79 werd waarschijnlijk ook de wasstoep vernieuwd die aan de voormalige gracht ligt.

R. Broere werd eigenaar in 2005.

Het pand is in 2005/2006 gerenoveerd. Het is ingericht als kantoorruimte.

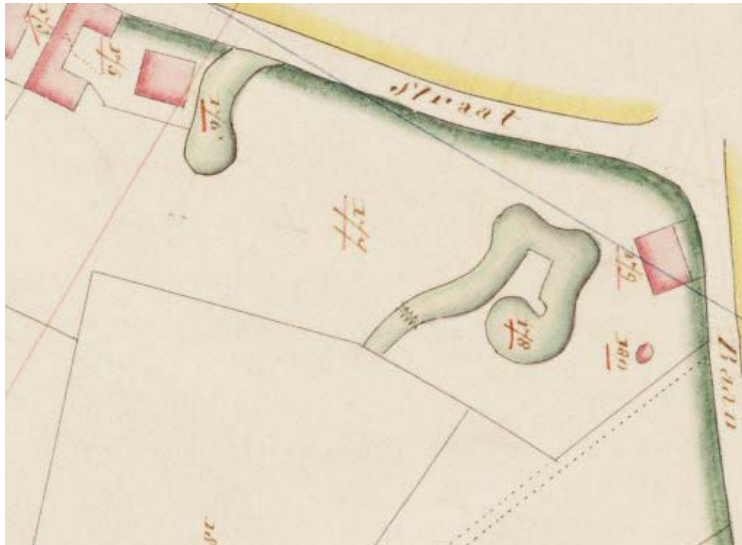
Aankoop door de gemeente, december 2007.

⁵ Het bouwhistorisch rapport uit 2007 geeft geen vermelding van een keuken.

3.2 Kenmerken vroege landschapsstijl te Brakestein (zie kaart historische elementen achterin het rapport)

1821 is het jaar waarin Slotje Spijtenburg werd afgebroken. Daarna kon de slotgracht worden omgevormd tot een ogenschijnlijk natuurlijk water met onregelmatige oevers, een slingervijver, waarin een schiereilandje herinnerde aan het oude slotje, maar alleen voor wie dat wist. Nog geen steen bleef boven water zichtbaar.

Op het kleine terrein werden veel slingerende paden aangelegd, zodat men telkens een andere wandeling kon maken. Tijdens zo'n wandeling had men steeds wisselende taferelen en sferen: zichten binnen het park over de vijver, naar de brug, naar bijzondere bomen, naar een koepel of doorkijkjes naar buiten over de weg of over de velden.

8a. Detail kadastrale kaart 1832, met tuinschuur van voormalig Spijtenburga en ovale koepeltie

8b. Detail Topografische kaart A.H.W. de Man ca.1849 (www.watwaswaar.nl). (de paden zijn door ons geel ingekleurd.)

De ontwerper van het park van Brakestein is onbekend. Vermoedelijk is het park ontworpen door een landschapsarchitect. Het ziet er professioneel uit met zijn vloeiende lijnen van vijvers en paden en goed doordachte boombeplanting. De hoge beuken die veel schaduw geven waardoor weinig ondergroei mogelijk is en een open bosbeeld ontstaat, staan aan de noordkant van het terrein. Het zijn reusachtige bomen geworden. De tuin achter Brakestein, het grote grasveld, werd afgeschermd door gebogen rijen van beuken aan weerszijden (zie afb 9). Daarachter lag aan de westkant de moestuin, aan de oostkant het parkbos met de vijver en het eilandje waar eens Spijtenburg stond.

9. Plattegrond Gebr. Copijn, Utrecht. 1798, archief Gemeente Oosterhout. Ingekleurd door Albers Adviezen.

*Bijzondere boomvormen*⁶

Typerend voor de negentiende eeuwse landschapsstijl zijn de variatie en bijzondere vormen van de bomen. Een aantal beuken, vooral de solitaire zijn niet als enkele boom geplant, maar zij zijn een bundeling van beukenstammen, zodat ze al snel een immense boom zouden worden. Beuken kunnen gemakkelijk met elkaar vergroeien tot één boom. Door bomen in verschillende aantallen (2, 3 tot 12 toe) aan elkaar te binden en te laten groeien, verkreeg men een grotere hoeveelheid vormen. Het is alsof de natuur dat planten zelf deed, twee of meer in één plantgat, schuin in de oever of in de voet van een andere boom. Die bijzondere bomen werden gebruikt als blikvangers, zoals de dikke bruine beuk met zijn knobbelige stam van de oorspronkelijk geënte en bij elkaar gebonden jonge boompjes. Tamme kastanjes, meestal met meerdere in een plantgat gezet, werden in de landschapstuin gebruikt om snel grillige dikke stammen te hebben, gewenste vormen in de tijd van de romantiek. “Ook het overblijfsel van de zeer oude kastanje is als curiositeit in het park bijzonder waardevol” schrijft Copijn in het rapport vitaliteitsonderzoek, 1976. Copijn schrijft ook over de “fraaie rangschikking van de vormlijnen, welke in de eerste plaats gevormd worden door de monumentale bruine beuken voor het huis. (waarschijnlijk wordt hiermee de gekapte rij van vijf beuken bedoeld die tussen het terrein van het huis en het koetshuis staan (afb. 9). Copijn gaat verder: “In de tweede plaats wordt die gevormd door de beuken, welke als rand functioneren van het parkpatroon.”

Reliëf

Reliëf, hoe gering ook, is van veel betekenis in een landschapspark. Solitaire bomen staan vaak op een iets verhoogde plaats. Dat geldt bijvoorbeeld voor de dikke eik aan de rand van het grasveld achter het huis. Het eventuele aanwezige reliëf van het grasveld zelf is met de huidige begroeiing van hoge grassen en kruiden erin en omheen, niet waar te nemen. Over het hoogste heuveltje liep een pad, zichtbaar op een foto van circa 1923 (afb10).

⁶ Lucia Albers “Markante boomvormen”, *Tuin en Landschap*, 2006.

10. Het gezin Oldeneel tot Oldenzeel met personeel, ca 1923, op de achtergrond het heuveltje en Thuya (Levensboom), foto coll. Van Oldeneel tot Oldenzeel.

In de zuidoosthoek van het terrein ligt een heuveltje waar het pad achterlangs liep. Verder is de rand in de noordoost hoek verhoogd om daarmee het park van de straat af te schermen.

Paden

Waarschijnlijk is het park aanvankelijk iets eenvoudiger van aanleg geweest dan het latere park waarvan de paden tot voor kort nog aanwezig waren. Op de kaart van 1832 is maar één brug over de vijver van Spijtenburg zichtbaar; op de kaart van Copijn (afb 9) zijn er twee paden waarvan het zuidelijke over de aldaar gedempte vijver loopt.

Er lagen veel (zand)paden in het kleine terrein, met golvende lijnen; ze versmalden en verbreedden op splitsingen. Het zandpad om het grote grasveld lijkt wel 3 - 4 meter breed te zijn geweest; een enkele laan door het bos was ook zo breed, de meeste waren vermoedelijk smaller. Op vier plaatsen lopen ze min of meer parallel, vroeger met perken daartussen. Op de bosbodem zijn nu eens Salomonszegel, dan weer Lelietjes van Dalen uitgezet. De lelietjes hebben zich sterk vermeerderd. Rododendron en bamboe zijn de enige oude 'heester'soorten die zijn over gebleven; zij staan langs de zuidrand van het terrein.

Zichtassen (zie kaart historische elementen)

Vanuit het huis waren er verschillende lange zichtassen: naar het noorden over de overtuin; naar het zuiden tussen de beukenrijen en de solitaire groene en bruine beuk door naar het open veld, of een blik op een tuinvaas; naar het oosten tot over de vijver van Spijtenburg, naar een koepel (zie kadasterkaart 1832, foto 8) of Turkse tent die er 's zomers tussen de bomen stond (foto 12). Vanuit het beukenbos keek men naar de Heerenstraat of Ridderstraat, die vroeger met iepen was beplant. Aan de kant van de Keiweg stond een haag, zichtbaar op de foto van de Turkse tent (afb.13).

11 Park achter het huis met zandpaden, bloemperk en toen (ca 1895) al oude beuken, coll. Oldeneel tot Oldenzeel.

1885

12. 1885. Hoog gras in het veld achter het huis; de beuken waren toen al dik (geplant ca 1821).
Foto coll. Oldeneel tot Oldenzeel.

4. Huidige situatie (zie kaart achterin)

Het huis Brakestein ligt in de noordwest hoek van het terrein. Vanaf het plein tussen huis en koetshuis is een weg gelegd met rijplaten, waardoor het parkeerterrein van het restaurant in het voormalige koetshuis, bereikt kan worden. In het verlengde van die weg ligt een tijdelijke 'brug' over de grenssloot. Deze sloot staat in verbinding met de sloot ten westen van het koetshuis, de scheiding met de grond van Slotje Limburg.

Naast het huis ligt een vijver, waar het dak van het huis op afwatert. Daardoor fluctueert de waterstand sterk. Bij hogere waterstanden komt er doorlekkend water het woonhuis in, misschien ligt hier een relatie met de waterkelder in het woonhuis. Deze had een overloop op de vijver, wanneer het water in de kelder (dat van het dak kwam) te hoog stond. Deze vijver heeft een lange duiker naar de zuidelijke sloot. Mogelijk is de duiker gebroken op de plaats waar nu veel biezen groeien ten zuiden van de grote solitaire groene beuk. Verderop in het terrein ligt de slingervijver van kort na 1821. Ook deze vijver heeft een te sterk fluctuerende waterstand en ook een duiker naar de sloot die aan de zuidkant van het terrein ligt. Het water in de sloot is te laag waardoor de vijvers leeglopen. De vijvers hebben geen contact met het grondwater (Grontmij, *Onderzoek bodemkunde en Hydrologie* 1978). Dat betekent dat ze oorspronkelijk zijn gemaakt met een isolerende kleibodem. In 2006 zijn de vijvers uitgebaggerd en bomen gekapt. Er is toen met zwaar materieel in het bos gereden. De rijsporen zijn nog zichtbaar, paden gingen kapot. Op veel plaatsen in het bos en op de paden is bagger en zand uit de vijver gestort. Daaronder is de oorspronkelijke bosbodem verdwenen. Elders groeien nog Lelietjes van Dalen en Salomonszegel als belangrijkste stinzen- of wilde sierplanten. Voorts zijn er oeverplanten langs de vijveroevers. De paden zijn door de grove werkzaamheden en door gebrek aan onderhoud vrijwel alle onzichtbaar geworden.

Aanwezige historische bomen

Toch is het grootste deel van park Brakestein een indrukwekkend oud bos. Er zijn nog 76 historische bomen (november 2009), hier gedefinieerd als bomen geplant vóór circa 1930. De meeste bomen zijn echter veel ouder en dateren vermoedelijk van de eerste aanleg van omstreeks 1821.

Op het grasveld staan nu nog een solitaire groene beuk, een bruine beuk en meer naar het zuiden een oude eik. Achter het reeds genoemde heuveltje dat waarschijnlijk in de hoek van het oorspronkelijke terrein van Brakestein lag, begon het bos rond Spijtenburg. Langs de zuidkant van het terrein groeien eiken, afgewisseld met paardenkastanje, een enkele tamme kastanje en een linde. Langs de zuidelijke sloot staan oude eiken afgewisseld met robinia, levensboom, moerascypres, een groepje beuken.

Enkele mooi gevormde dikke paardenkastanjes staan langs de zuidoostkant. Omstreeks 1870 is de levensboom geplant, die met meerdere stammen aan de rand van het grasveld staat op de overgang naar het bos; hier staat ook wat oudere hulst. De moerascypres staat heel toepasselijk aan de rand van de sloot en opvallend langs het pad. Omstreeks 1900 - 1925 zijn opnieuw bomen geplant: paardenkastanjes, tamme kastanje, eik en beuk. Deze zijn nu minstens 80 jaar oud en horen ook tot de historische beplanting. Alles wat jonger is, wordt niet tot de historische beplanting gerekend.

In de kaart historische elementen van het huidige Brakestein (achterin het rapport) zijn de paden gereconstrueerd, naar de kaart uit het rapport van Copijn van 1978.

De historische bomen zijn alle aangegeven met een gekleurde ring als kroon, verdwenen historische bomen als rode stip. Zo stond er aan de vijver naast het huis een treures. De nog bestaande bomen die voor de architectuur van het park van veel belang zijn, zijn volledig ingekleurd. Zichtlijnen vanuit het huis en door het park zijn in geel aangegeven. De niet meer bestaande sloten en het dicht gegooide deel van de vijver van Spijtenburg is ook getekend. De plaats van de voormalige schuur van Spijtenburg en van de koepel op de kaart van 1832, is aangegeven als rood ovaaltje.

13a. Bruine beuk en groene beuken, dezelfde bomen als in foto's 10 en 12, 100 jaar later, foto L. Albers 2008

13b. Zelfde beuken als op foto 12 met Lelietjes der Dalen eronder. Foto L. Albers 2009

5 Waardering

5.1 Cultuurhistorische waarden

Het huis Brakestein, park, koetshuis met aansluitende tuinmuur, pomp en hek vormen samen de beschermde buitenplaats, een rijksmonument. Het park heeft veel historische waarden, getuige de kaart historische elementen (zie achterin rapport), waaronder een groot aantal oude bomen.

Het vroeg-landschappelijke park met zijn kleine vormen en intieme sfeer is uniek voor Oosterhout. Landelijk gezien zijn er ook niet veel van deze relatief goed bewaard gebleven kleine parkjes in vroege landschapsstijl met zoveel (deels verdwenen) paden op een klein oppervlak. De meeste vroeg landschappelijke parken zijn groter dan de 1,6 ha van Brakestein.

Archeologie

Het plangebied ligt binnen een terrein met 'Hoge archeologische waarde' op de provinciale Archeologische Monumentenkaart.

Plaatsen waar mogelijke resten gevonden kunnen worden:

- de gracht om Brakestein;
- de fundamenten van het voormalige poortgebouw en woonhuis langs de Ridderstraat;
- de restanten van Slotje Spijtenburg met de gracht.
- de schuur van Slotje Spijtenburg aan de Keiweg (zie kaart 1832, afb 8a)
- Plaisierhuisje of koepel zichtbaar op de kaart van 1832.

(Van de Turkse tent (afb 13) die 's zomers in het bos werd gezet zal men waarschijnlijk geen sporen kunnen vinden.)

5.2 Ruimtelijke opbouw

intern

De hoge oude bomen hebben een grootsheid die het parkje de allure geven die het heeft, ondanks zijn geringe afmetingen.

In het gebied van het voormalige Brakestein kan men drie delen onderscheiden, tuin, moestuin en parkbos. Deze zijn nog zo te vinden al zijn vormen vervaagd en is de voormalige moestuin geen eigendom van de gemeente.

- de tuin achter het huis Brakestein: het open deel van gras met solitaire bomen achter het huis; de paden zijn onzichtbaar geworden, waardoor de vormen hier sterk zijn vervaagd. De gebogen rij van beuken aan de oostkant van het gras is er grotendeels nog, de vijf bruine beuken die aan de westkant het gras afsloten zijn gekapt; een rechte weg vervangt de subtiele ronding van het pad naar achter. De begrenzing tussen tuin en moestuin is hard geworden. De beuken langs de hertenkamp vormen nu de ruimtelijke grens.
- Ten zuiden van het koetshuis met oranjerie aan de zuidkant en vroeger met moestuin en boomgaard, kreeg een tuin, tussenzone met kippenhek en parkeerterrein;
- het parkbos rond de vijver waar tot 1821 het voormalige Slotje Spijtenburg stond in een gracht.

extern

- Het parkje van Brakestein is de groene schakel tussen het Slotjesveld ten zuiden van Brakestein en het Slotpark ten noorden van de Ridderstraat. Daar lag de toegangslaan en de overplaats waar men op keek vanuit het huis.
- Zichten van de omringende straten en wandelpaden het park in en zichten van binnen het park naar buiten zijn van belang voor de belevingswaarde van het gehele gebied.
- Bezien vanuit het Slotjesveld steekt het bos van Brakestein met de verschillende boomsoorten hoog uit achter het gemeentehuis.

5.3 Aanwezige natuurwaarden

In het voorjaar van 2008 werd een natuurwaarden onderzoek in het kader van de Flora en Faunawet gedaan door Oranjewoud in opdracht van de gemeente.

Het Park kan worden gekarakteriseerd als een oud bosclement – parkbos, van ruim 1 ha. waar van een deel van de bomen reeds aan het aftakelen is. Een dergelijke biotoop heeft doorgaans een hoge natuurwaarde, die samenhangt met de gevarieerde structuur in het bos en de aanwezigheid van aftakelende dikke en dode bomen. (p.2) Ook dood stam- en takhout bieden verblijfplaatsen voor broedvogels en vleermuizen; Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger komen er voor. De Groene specht gebruikt het park als fourageergebied. Nesten van spreeuw en kauw werden gevonden; broedgevallen van groene specht, grote bonte specht of bosuil werden vooraf als kansrijk beoordeeld, maar zijn niet geconstateerd. Kleine zangvogels als zwartkop, zanglijster, winterkoning en de meer algemene soorten van parken en tuinen als merels, houtduiven en mezensoorten zijn waargenomen. Met name de omgeving van de sloot langs het Slotjesveld is vogelrijk vanwege de verschillende structuren van gras, zomen van struiken en hoge bomen. In de vijvers zijn geen amfibieën aangetroffen, noch amfibie-eieren.

De conclusie is dat in het park beschermde natuurwaarden zijn aangetroffen ten aanzien van vogels en vleermuizen.

5.4 Gebruik en recreatieve betekenis

Het gebouw functioneerde als woning met een bijbehorend park, dat niet openbaar was. Evenmin was het park openbaar sinds daar een restaurant of kantoor in was gevestigd.

Dat betekent dat het terrein nog nooit openbaar toegankelijk is geweest.

Vanaf de straat kon men vermoedelijk hier en daar onder de beuken door in het park kijken.

De besloten sfeer is nog steeds aanwezig.

14. 1890 de familie zat in de zomer bij de Turkse tent aan de grote viiver. Foto coll. Oldeneel tot Oldenzeel.

5.5 Conclusies naar aanleiding van verschillende waarden

Mogelijkheden ter versterking van:

- cultuurhistorische betekenis en ruimtelijke kwaliteit park

Architectuur van het park herstellen door herstel van enkele (hoofd)paden, beplanting van bomen, struiken, kruiden en cultuurplanten, zit-mogelijkheid om uit te kijken vanaf de plek van de voormalige Turkse tent in de langste zichtas door het park.

Informatiebord over voormalig Slotje Spijtenburg bij ingang of bij eiland.

Doorzichten door het park, beleving van de verschillende vormen van de vijvers, de spiegelingen, de oude bomen met hun hoge boomkronen, het reliëf, uitzichten naar buiten het park en van buiten naar binnen; al deze aspecten tot hun recht laten komen in het plan. In "Slotjesveld, gebruik in ruimte en tijd" (2004) heeft Niko Dijk de wens geschreven om de (van oudsher aanwezige) noord-zuid verbindingen te versterken. Dat betekent voor Brakestein: de verbindingen Slotjesveld - Brakestein en Brakestein met de voormalige overtuin aan de noordkant van de Ridderstraat verbeteren. De huidige kastanjelaan was de voormalige toegangslaan tot Brakestein, vroeger een laan met vier rijen linden. De visuele verbinding van deze laan met Brakestein benadrukken; de relatie Brakestein – overtuin weer open maken (zie afb 7).

- natuurwaarden

Conclusies van het natuurwaarden onderzoek van mei 2008:

In het parkbos zijn beschermde natuurwaarden aangetroffen die niet zonder vergunning mogen worden verstoord of aangetast. Het betreft vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels en (in potentie) vleermuizen.

De aangetroffen natuurwaarden in het parkbos zijn niet zodanig dat openstelling op zich strijdig is met natuurwetgeving.

De natuurwaarden die samenhangen met het oude boombestand, kunnen gerespecteerd worden door de bomen te laten staan voor zover niet gevaarlijk voor wandelaars en door de paden op voldoende afstand van de bomen te leggen. De slingervijver kan voor amfibieën in de toekomst gunstiger worden met meer licht op de vijver en de oevers.

Te planten en in stand te houden struikgroepen kunnen schuil- en nestgelegenheid bieden.

Grasvelden die weinig worden gemaaid, zijn fourageergelegenheid voor vogels en groeiplaats voor wilde planten en stinsenflora.

Honden zullen alleen aangeliind in het park worden toegelaten.

- functionaliteit en recreatiewaarde

Nota Raad:

Het Slotje is zeer representatief en kan mogelijk een rol spelen bij het creëren van een nieuwe toegang voor niet gemotoriseerd verkeer vanuit het stadscentrum naar het stadhuis. (p1).

De beslotenheid en de privé sfeer zijn de sterke kanten van het parkje. Daarin ligt de toekomstige waarde van het gebiedje: geheel afwijkend van de andere parkgebieden zal men zich hier in een omgeving bevinden, die 'ontdekt' moet worden. De wandeling dient spannend en verrassend te zijn. Op belangrijke zichtpunten zal men bijvoorbeeld door middel van een bankje worden uitgenodigd om te genieten van een zorgvuldig opgebouwde compositie, de oude en bijzondere bomen, de planten en de vogels.

Ondanks de auto's langs de Ridderstraat en het drukke verkeersplein met stoplichten, zal men toch kunnen genieten van de rust die het gebiedje ademt. De visuele onrust van de wegen dient daarom ook zoveel mogelijk buitengesloten te worden, zonder het terrein overal met struiken te omgeven, zodat men er niet meer in of uit zou kunnen kijken.

De mogelijkheid om van diverse kanten in en door het terrein te kijken, dient tevens de sociale veiligheid.

15. Belangrijkste zichtas achter het huis, verdiepte paden en bloemperken in het gras
foto 1965, coll. Oldeneel tot Oldenzeel.

Programma van eisen

1. Het park moet openbaar toegankelijk zijn.
2. De omgeving van het huis heeft een representatieve uitstraling.
3. Een privédeel achter het huis is nodig.
4. Auto's dienen bij de keuken in de achteringang van het huis te kunnen komen.
5. Materiaalgebruik passend binnen het waterbeschermingsgebied.
6. Een hoofdroute van de stad door de westrand van het park naar het gemeentehuis.
- 7.-Een hoofdroute voor wandelaars en mensen in rolstoelen door het park.
8. Een toegang tot het park bij het kruispunt Ridderstraat – Keiweg.

Doelstelling

1. Behoud en herstel van de cultuurhistorische en ruimtelijke waarden.
2. Toegankelijkheid met behoud van natuurwaarden.
3. De natuurwaarden verhogen, voor zover daartoe mogelijkheden zijn binnen het gebruik van het park als wandelpark. De natuurwaarden zijn ondergeschikt aan de doelen van cultuurbehoud en openstelling voor wandelaars.

6 Visie

Een toekomstige wandeling door het gerestaureerde park

(zie het ontwerp achterin het rapport)

Komend vanuit het centrum van Oosterhout loopt men door de Kastanjelaan waar men aan het einde van de laan zicht heeft op een dikke boom, die in het voorjaar rood bloeit, een rode kastanje. Dichterbij de Ridderstraat gekomen, verbreedt het beeld zich tot het koetshuis, een openstaand hek met een plein en de oude kastanje daarop; links het huis Brakestein tussen een linde en een bruine beuk. Achter het hek in de voortuin bloeien kleine roosjes op hoge stammetjes.

Op het grote open plein ligt links de stoep naar het huis, rechts de entree tot het voormalige koetshuis, nu restaurant.

Achter het plein kan men rechtdoor lopen tussen bomen door richting stadhuis. Maar als men de tuin in wil, kan men een wandelpad inslaan. Het pad loopt achter het huis langs, door een ruim veld dat bezaaid is met blauwe scylla en gele bostulpen. Een groene en een bruine beuk staan op dat veld, met hun knobbelige stammen. Lopend langs de vijver naast het huis en langs een rij van oude beuken, komt men op een wat breder pad. Daarvandaan kan men een rondje maken naar het statige beukenbos. De rijen van beuken, waar vroeger een laan tussendoor lag, staan parallel aan de Ridderstraat.

Langs het hek aan de Ridderstraat staan hoge paarse rododendrons en lagere witte. Een toegang in het hek leidt naar de kruising Ridderstraat-Keiweg. Als men via deze toegang het park binnenkomt, ziet men al snel een vijver. Daarin ligt een eilandje en even verderop een boogbrug. Op een lichte plek onder de boog weerspiegelt het groot hoefblad in het water. Aan de noordkant van de vijver groeit een berkenbosje. Er valt veel licht tussen de bomen. Een bankje staat aan de rand van de vijver. Van daaruit kijkt men langs beide kanten van het eiland over het water, eerst naar de boogbrug, dan naar een bruine beuk aan het einde van het zicht. Het pad loopt door langs de vijver via een open plek met bos-zonnebloemen en een bankje. Van hieruit kan men over de lengte van het park kijken, tot aan het huis. Het pad vervolgt door het bos naar de bruine beuk en even verderop kan men een treurbeuk zien met zijn hangende takken.

We gaan de brug op en kijken over de smalle bochtige vijver naar het zuiden. Een lichtgroene naaldboom met knobbelwortels boven de grond, staat langs de rand van de sloot. Daarachter ziet men de glazen pui van het stadhuis. De andere kant op kijkend is daar weer het eilandje in de vijver, waar eens het huis Spijtenburg stond.

Aan de westkant van de brug komt men terug in het opener deel van het park. Een smal paadje leidt over een heuveltje met een bank, vanwaar men naar het huis kan kijken. Verderop langs het hoofdpad ligt een bloemperk in het grote veld waar tussen het hoge gras ook allerlei kruiden bloeien.

In de 'boomgaard' staan een paar auto's. Opvallend is de bijzondere brug over de sloot naar het Slotjesveld.

Er zijn zitplaatsen gemaakt op deze brug naar het gemeentehuis; een ideale plek om oude en nieuwe onderdelen en gebouwen te beschouwen; het park van het Slotje Brakestein heeft veel verschillende indrukken achtergelaten.

7 Plan

7.1 Plan voor het park

De 19de eeuwse inrichting van het park van Brakestein is relatief goed behouden gebleven. Dankzij oude foto's en een padenplan van 1978 is bekend hoe het er uit heeft gezien (zie de kaart historische elementen achterin het rapport, waarin het oorspronkelijke padenstelsel, en de erbij behorende bomen, heuveltjes en de belangrijkste zichtlijnen zijn opgetekend.) De paden kunnen grotendeels worden terug gelegd, voor zover ze geen gevaar opleveren voor de wandelaars en de bomen niet schaden. Bloem- en struikenperken kunnen worden herplant; ook een aantal verdwenen bomen kunnen worden herplant, foutief geplante bomen worden weggehaald. Zo is het mogelijk om het 19de eeuwse parkje te doen herleven, inclusief het boogbrugje over de vijver. Het geheel van huis, park en gronden bij het koetshuis binnen de grachten is een eenheid die als zodanig wordt beleefd.

Primair doel is om het 19de eeuwse park weer beleefbaar te maken door middel van het stelsel van paden, met banken op uitnodigende plekken. Het is immers de bedoeling dat mensen van het park kunnen genieten door er te wandelen of te zitten kijken naar bijzondere zichtpunten.

Door regelmatig onderhoud te plegen worden de cultuurhistorische waarden van het park beschermd.

De aanwezige natuurwaarden die vooral gelegen zijn in de oude bomen en de dichte rand langs de zuidkant vragen om aandacht. Het behoud van oude bomen is niet alleen wenselijk voor insecten, vogels en vleermuizen, maar ook vanuit cultuurhistorisch oogpunt. Het padenselsel wordt zo aangelegd, dat de wortelstelsels van oude bomen, vooral van beuken, worden vermeden. De paden worden aangelegd in een halfverharding, die lucht en water doorlatend is.

De beleving van het kleinschalige historische parkje is ligt in het zich bevinden in een Men bevindt zich in een bijna privésfeer, terwijl het parkje toch openbaar is. Het park dient rust, variatie, verrassing en schoonheid te hebben.

Het huis, het plein en de tuin direct om het huis hebben een representatieve uitstraling. De eventuele gasten en eigenaren van het huis zullen in de tuin gebruik kunnen maken van een ruimte direct aan de zuidkant van het huis waarin de waterput staat en enkele perken met lage heesters omheen liggen. Voor gezelschappen kan ook het grote grasveld in de privésfeer getrokken worden door tijdelijk de paden erlangs af te sluiten met een ketting tussen paaltjes. Verder ligt het park voor iedereen open.

7.2 Onderdelen

Toegangen en hoofdroutes

Er zijn drie toegangen en twee hoofdroutes. De route van het centrum naar het gemeentehuis gaat over het plein en de klinkerweg aan de westkant van het park via een nieuwe brug (afb. 19) over de zuidelijke sloot naar het plein voor het gemeentehuis. De toegang vanaf de Ridderstraat zal aangesloten worden op de overstaande kastanjelaan met een voetgangershekje waarnaast een breed hek voor auto's en koetsen. Een tweede voetgangershek maakt het geheel af, als vroeger (afb. 6). Op de hekpijlers van de 'rijweg' kunnen lantaarns worden geplaatst, naar oud voorbeeld.

16. Plein tussen koetshuis en slotje Brakestein

Via openstaande hekken komt men op een plein tussen het huis en het koetshuis. Het plein zal opnieuw worden gelegd in een bestrating van bruinrode klinkers. De weg naar het parkeerterrein en naar de nieuwe brug naar het gemeentehuis wordt uitgevoerd in dezelfde klinkers. (Bezoekers van het restaurant in het koetshuis zullen hun auto kunnen parkeren in de voormalige boomgaard.)

In de noord-oosthoek, bij de kruising Ridderstraat- Keiweg komt een nieuwe toegang tot het park. In het hek om het park komt een hekwerk met hekpijlers. Hier begint of eindigt de andere hoofdroute die dwars door het park loopt naar de nieuwe brug bij het gemeentehuis.

Voortuin en achtertuin

Een linde en een bruine beuk planten aan weerszijden van het huis aan de Ridderstraat. Zolang de bomen klein zijn, kunnen er stamrozen achter het hek staan. Het is wenselijk de stenen bloembak met naambord af te breken.

De achtertuin heeft een privédeel bij het huis met gras dat wordt afgegrensd door lage heestergroepen. In dit gras staat ook de waterput. De treures naast het huis aan de vijver wordt herplant.

Waterhuishouding

De vijver naast het huis, de grote vijver en de zuidelijke sloot moeten met elkaar worden verbonden, zodat zij enigszins doorstromen. Dat verbetert de waterkwaliteit. De vijver naast het huis krijgt opnieuw een duiker naar de zuidelijke sloot.

De waterstand behoort minder te fluctueren dan nu het geval is. Boomwortels van beuken en eiken kunnen zich niet aanpassen aan steeds wisselende waterstanden. Een eigen waterpeil voor het gebied van Brakestein is nodig voor de oude bomen.

17. Vijver Brakestein, oude beschoeiing niet vervangen, herstellen wasstoep, Treures herplanten aan zuidwestkant vijver bij het huis. foto L. Albers 2008.

De vijvers zijn in 2005 gebaggerd. De zuidelijke sloot dient nog geschoond te worden. Daarbij dient men zo te werk te gaan dat de dichte struikenrand langs deze sloot grotendeels behouden blijft. Hij is van belang voor vele vogels. Een beschoeiing langs de sloot blijft nodig tegen het instorten van de steile kanten.

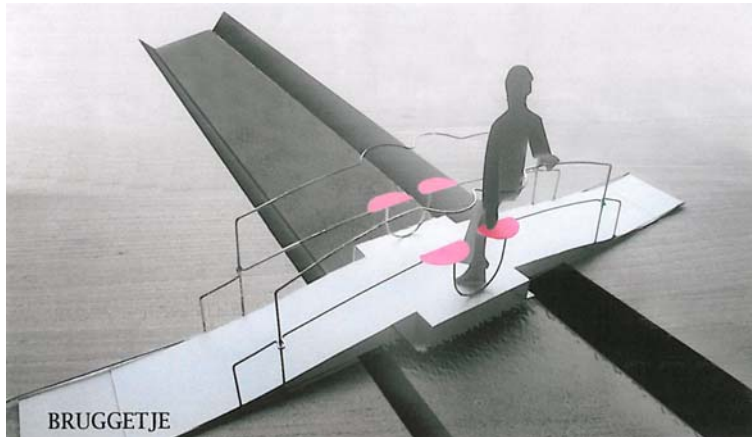

18. Vijver van Spijtenburg blijft zonder beschoeiing; het zuidelijke deel wordt weer open gemaakt. Foto L. Albers 2008.

In de vijver van Spijtenburg is geen beschoeiing nodig. Voor het beeld en voor de natuur is het ook niet wenselijk. Het verbindende deel van de vijver tot de sloot weer open maken. Wegens het wegvallen van twee oude beuken (voorjaar 2009), het weghalen van een bijna dode beuk en van jonge boomopslag langs de oever, valt er straks meer licht op de vijver. Dat bevordert mogelijkheden, voor oever- en waterplanten, vissen en amfibieën.

Bruggen

Een eigentijdse voetgangersbrug past goed in het ontwerp van het wandelpad dat het park van Brakestein verbindt met het Slotjesveld en het plein voor het gemeentehuis. De vormgeving ervan is eigentijds, het idee om te zitten op de brug is mogelijk geïnspireerd door vroegere voorbeelden waar een bank op de brug stond.

19. Ontwerp Piet Hohmann, Oosterhout, 2009.

De tweede brug ligt centraal in de parkaanleg. Diverse zichtlijnen lopen over het water via dit brugje naar een specifieke boom of boomgroep. De boogvorm van de brug geeft een mooie weerspiegeling in het water. Ook spiegelen zich oeverplanten in de lichte vlek onder de boog, een stijleffect van de landschapsstijl. Het maken van composities als in een schilderij, waarbij men gebruik maakt van licht-donker effecten en verschillende kleuren en vormen van bomen, struiken en paden, is een kenmerk van de landschapsparken. In een tafereel hoort ook een schilderachtig brugje zoals op Brakestein aanwezig was.

Het brugje van Brakestein (zie foto 19) met zijn ijzeren leuning met sterren en halve cirkelbogen waar de leuning mede op rust, is waarschijnlijk uniek in Nederland. Het voorstel is deze brug met moderne materialen na te bouwen. Een dergelijke handelwijze is niet conform de gangbare opvattingen over reconstructies van gebouwen. In het geval van parken kan men daar wellicht genuanceerder naar kijken. Een park bestaat namelijk uit materialen die men op het oog moeilijk kan dateren. De oude bomen worden op termijn vervangen door nieuwe, wanneer dat nodig is, de paden worden heraangelegd en krijgen telkens een nieuwe slijtlaag, de vorm van het water is ongebruikelijk klein en daarmee anders dan tegenwoordig, maar blijft voor een leek ondateerbaar. Alleen de brug laat zien dat we te maken hebben met een oud park. Voor de kenmerkendheid van het park is het van belang de oude vorm van de brug te reconstrueren.

20. Herstel boogbrug, foto ca 1890, coll. fam Oldeneel tot Oldenzeel.

Al streeft men naar reconstructie van de brug, het wordt niet een kopie van de oude, maar een brug die herkenbaar zal zijn als een moderne constructie, vanwege de andere materialen (geen gietijzer) en moderne veiligheidseisen. Een constructie die gebaseerd zal zijn op de oude foto zal een nieuwe brug opleveren, die wel geïnspireerd is op de oude, maar niet dezelfde is. De bijzondere vormgeving van de brug zal echter de aandacht trekken die hij verdient en het meest geliefde plekje van het park worden. Het brugje zal symbool voor Park Brakestein zijn.

De Secretaris van de Welstandscommissie geeft aan in het preadvies van 26 juni 2009, dat er in zijn optiek voor de brug in het park twee opties zijn:

- a. *“de brug reconstrueren naar het eerdere voorbeeld (zie foto) met identieke vormgeving, detaillering en materialisatie (zeer slank vormgegeven) of*
- b. *een moderne eigentijdse brug die zeer slank en transparant wordt vormgegeven als verwijzing naar de zeer slank vormgegeven brug in het verleden.”*

De eerste mogelijkheid lijkt niet realistisch, want de materialen en veiligheidseisen zijn gewijzigd. Wel is het mogelijk om naar een oud model een nieuwe brug te maken, in materialen die deze tijd vereist, qua kosten en veiligheid (gietijzer zou onnodig duur worden en is breekbaar.) Dan wordt het :

- c. *een nieuwe brug, naar de oude foto, maar in nieuwe materialen.*

Dit in plaats van een nieuw slank model, wat voorstel b inhoudt.

Paden en bomen

Het is wenselijk zoveel mogelijk historische, oude en aftakelende bomen te laten staan, mede omdat zij voor insecten, vogels en vleermuizen van belang zijn. Dit kan op gespannen voet staan met het aanleggen van wandelpaden. Op de wortels van de oude beukenbomen, kunnen geen paden worden aangelegd; bovendien is het niet altijd veilig lopen onder de kronen van de oude bomen. Er zal een wandelroute worden aangelegd die voldoende veilig is. Aantakkend aan de diagonale hoofdroute liggen enkele lusjes van paden met bankjes op uitgekende plekken. Boven het pad dienen bomen regelmatig gecontroleerd en zo nodig gesnoeid te worden.

Bosbodem met bosplanten

Herstel van de begroeiing van de oorspronkelijke bosbodem op de plaatsen waar bagger en zand is gestort. Afgraven van deze lagen tot de oorspronkelijke bosbodem. Bekijken of de bodembegroeiing vanzelf terugkomt. Lelietjes van Dalen en Salomonszegel zijn nog her en der te vinden. Op opvallende plekken de kale grond een beetje helpen met zaad van soorten die reeds aanwezig zijn als Koekoeksbloem, Vingerhoedskruid, of bossoorten toevoegen als Dalkruid. Stinzenplanten als Donkere Ooievaarsbek en Weegbreezonnebloem (afb. 20) op een bijzondere plek, bijvoorbeeld waar de Turkse tent stond.

Historische beplanting

In het park dat grotendeels dateert van de aanleg van omstreeks 1821 staan veel zware oude beuken, enkele oude eiken en kastanjes van omstreeks 1900. Naaldbomen die ook tot een landschapspark behoorden, zijn er bijna niet meer, slechts een Levensboom (Thuya) en een Moerascypres (Taxodium distichum). Het is wenselijk om in het te herstellen park een negentiende eeuwse sortiment van bomen, struiken en bloemen te kiezen, dat past bij het aanwezige park en het classicistisch gepleisterde huis. Denk hierbij aan bruine beuk, treures, krimlinde, valse acacia, diverse soorten rhododendron, sering, spirea, viburnum en stamrozen.

Verjonging bomen

Verjonging van het oude bos vindt plaats door toekomstbomen aan te wijzen en bomen te planten, waar dat wenselijk is in verband met het historische ontwerp. Er zijn ook delen die niet oud zijn, omdat ze al zijn verjongd. Oude bomen kappen om een andere verhouding oud-jong te krijgen zal in elk geval niet gebeuren. Het is een fabeltje dat bij een storm opeens het hele bos plat zal gaan. Er zullen gaten vallen. Dan biedt dat mogelijkheid tot verjonging. Architectuur bepalende bomen, dienen vervangen te worden door dezelfde soort en op dezelfde plaats. Zou men dat niet doen, maar planten op plaatsen die nu open zijn, dan zou op termijn de architectuur van het park geheel verschuiven; dan zou het dicht met boomkronen worden, waar het nu open is en open, waar nu de oude bomen staan. Het gehele bos doornemen per boom met het doel historische bomen zo oud mogelijk te laten worden, concurrerende jonge bomen weghalen, maar tevens letten op mogelijkheden van bosverjonging. Ook zoeken naar mogelijkheden van meer lichtval in het bos. De open plaats waar de Turkse tent waarschijnlijk stond, open houden. Dit is een zichtpunt waar witte of gele bloemen aanwezig zijn. Jonge beuken (geplant ca 25 jaar geleden op plaatsen die open waren en geen bosvak) grotendeels weghalen. Hier kunnen weer struiken groeien, zover het licht dat toelaat.

Randbeplanting van struiken en een haag

Langs de noordrand met de Ridderstraat rododendrons aanbrengen die in de 19de eeuw veel werden geplant, hoge paarse (R. Catawbiense en R. Ponticum) afgewisseld met lagere witte rododendrons (R. Catawbiense album), zodat men wandelend langs de Ridderstraat over de struiken heen kan kijken het park in. Ook de haag (1.50 hoog) langs de Keiweg dient die functie. Vanuit de woningen aan de Keiweg kan men staand het park inkijken; zittend kijkt men tegen een haag, met hek daarachter. Dankzij deze half open randbegroeiing zijn de wegen rondom minder storend voor degenen die zich in het park bevindt.

Sierbeplantingen

Bepantingen die opvallend zijn en extra verzorging behoeven, bevinden zich het meeste in de omgeving van het huis.

Aan de voorkant van het huis een rand met stamrozen. Een verhoogd ovalen bloembed in het gras met een vaas of beeld in de belangrijkste zichttas.

Stinzengrasvelden

Op de grote grasvelden achter het huis staan beuken die in verval zijn, maar nog lang niet dood. Onder de kronen van de bomen mag dan ook niet gelopen worden. In deze grasvelden komen verschillende stinzenplanten, die achtereenvolgende bloeiperioden hebben (van sneeuwkllokjes, sterhyacint, bostulp tot herfsttijloos).

Heuveltje

Over het heuveltje (zie foto 10) aan de zuidoosthoek van het grote stinzenveld gaat een pad en er is een zitmogelijkheid. Het heuveltje is bezaaid met wilde plantensoorten die eens per jaar worden gemaaid.

21. Weegbreezonnebloem (*Doronicum plantagineum*)

8. Literatuur

Geschiedenis

[www.Regionaal Archief Tilburg](http://www.RegionaalArchiefTilburg.nl)

Ackermans, M., 'Archeologische vondsten van het perceel rondom Slotje Braekestein en het voormalige slotje Spijtenburg', *Mededelingenblad van de Heemkundekring De heerlijkheid Oosterhout*. 1986, nr 3, p.789-811.

Baarendse, A.J. 'Inventarisatie bomen Ridderstraat 88 te Oosterhout', Architecten en ingenieursbureau de Rooij bv, oktober 2005

Christiaans, H, 'Slotje Brakestein, bouwgeschiedenis', *Het Brabants Kasteel*, jrg 2 1979 nr 3, p.4-35.

Dijk N.S., *Slotjesveld Oosterhout, gebruik in ruimte en tijd*, gemeente Oosterhout 2004

Dijk N. S., 'Slotjesveld Oosterhout, gebruik in ruimte en tijd', *Mededelingenblad van de heemkundekring De heerlijkheid Oosterhout*. 2006, p. 4059-4145.

Gorisse C., *Het verleden dat aan Oosterhout voorbij ging*.

Heemkundekring de Heerlijkheid Oosterhout, 1991, no 1

Jonker, J., Borsselen. 'De geschiedenis van een Oosterhouts slotje na 1700', *Jaarboek De Oranjeboom*. 55. 2002 p.227-247. (foto's van kaarten 1701,1767)

Leer, K. van der en J. Jonker., 'De familie Snellen en de nadagen van Spijtenburg', *Jaarboek De Oranjeboom* 60. 2007 p. 211 - 245.

Middag, H., en N. Tienstra, *Oosterhout, Het Slotjesveld op de kaart. Een historische schets ten behoeve van de herinrichting van de open ruimte in het Slotjesveld*, Zwolle, 2004.

Mosselveld, J.H. van, 'Het Slotje "De Blauwe Camer" te Oosterhout', *Bulletin Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond* 13. 1960 kol. 213-226.

Mosselveld J.H. van, 'De Slotjes van Oosterhout I', *Jaarboek De Oranjeboom* 17.1964 p. 61-102.

Mosselveld J.H.van, 'De Slotjes van Oosterhout II', *Jaarboek De Oranjeboom* 20.1967 p.146-179.

Mosselveld J.H.van, 'De Slotjes van Oosterhout', *Jaarboek De Oranjeboom* 55. 2002 p.212-226.

Oomen, J A.A.M., 'Het slotje Van Aalst of Bersselaar', *Mededelingenblad van de heemkundekring De heerlijkheid Oosterhout*. 1985 9 p. 619 - 624.

Oomen, J.A.A.M., 'Slotje Spijtenburg' *Mededelingenblad van de Heemkundekring de Heerlijkheid Oosterhout*. 1982 6 p. 243-245.

Literatuur diversen

Albers, Lucia, "Bundels, proppen en boeketten, markante boomvormen", *Tuin en Landschap*, 14, 2006, p.28-30.

Gebroeders Copijn boomchirurgen, *Vitaliteitsonderzoek van de bomen in het park van het Slot Brakensteyn in de gemeente Oosterhout*. September 1976 (met kaart 1978).

Grontmij, *Onderzoek naar de bodemopbouw en de waterhuishouding bij het park van slot Brakenstein te Oosterhout, De Bilt oktober 1978*.

Verhagen, J.J. en G. Rietbroek, *Bomen effect analyse, Slotje Brakenstein Oosterhout*, Cobra boomtechnisch adviesbureau, december 2005.

Dröge, bureau voor bouwhistorie, *Slotje Brakestein Ridderstraat 88 Oosterhout, bouwhistorische opname*, Leiden januari 2006.

Oranjewoud, *Concept-Natuurwaardenonderzoek Slotje Brakestein, onderzoek in verband met openstelling*, juni 2008.

Architecten en ingenieursbureau De Rooij, *Inventarisatie bomen Ridersteraat 88, oktober 2008*.

Bijlage 1**Chronologie van gebeurtenissen van Slotje Brakestein****Bewoners**

Willem van Oosterhout (1353-1403)

1422 Jannes heer Ghijsbrechs

Tussen 1455 en 1479 koopt Heymbric Snavel, schepen van Oosterhout, 4 bunder grond met het 14^e eeuwse neerhuis en de poort van Brakestein, ter plaatse van het Slotjesveld, het huidige hertenkamp.

16e eeuw: Brakestein wordt genoemd naar de vroegere eigenaren: het huis Van Clootwijk.

Begin 19e eeuw

1818 De eigenaar van Brakestein koopt het 'buurslotje' Spijtenburg in het begin van de 19e eeuw en sloopt het huis in 1821. De twee percelen vormden toen één geheel. De vierkante gracht rond Spijtenburg werd gewijzigd tot een slingerivier in het park van Brakestein.

1832 Jan S. Hallungius, burgemeester van Oosterhout, is eigenaar van Brakestein. De kadastrale kaart vermeldt "Plaisiertuin" voor het park, waarin een "Lusthuisje" staat in de noordoosthoek aan de Keiweg.

1891 aankoop van gronden aan de noordkant van de Ridderstraat

1954 bestrating van de Ridderstraat; 't Rulleke erlangs werd opgenomen in de riolering, voetpad en parkeerzone liggen er nu overheen.

1960 Gronden van Brakestein in het Slotjesveld worden verkocht. Zij mochten niet worden gebruikt als bouwterrein, sportterrein of speeltuin.

-Barones Speyert van Woerden heeft het vruchtgebruik van Slotje Brakestein. (Lit. Oversticht)

1960 De landerijen van de slotjes worden vanaf de zijkanten, Bouwlingstray Oost) en Keiweg (west) volgebouwd. Centraal blijft het Slotjesveld als open ruimtelijk restant gespaard.

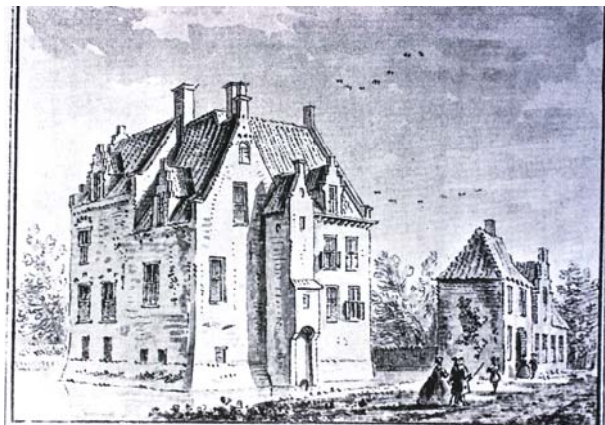
1978 inrichting aangrenzende hertenkamp

1978 Afkoop van de beperkende bepalingen van 1960

1979 Bestemmingsplan "Slotje Brakestein", bewoning in het huis, horeca in het koetshuis

1985 nieuwe eigenaar, nieuw bestemmingsplan: toelichting hoofdgebouw en park moeten dringend worden opgeknapt.

1979 Voor het huis zijn 2 coniferen geplant. Deze behoorden niet tot de historische aanleg. Zij zijn in 2004/5 gekapt.

C. Pronk, Slotje Brakestein 1729

Bijlage 2

Chronologie van gebeurtenissen van Slotje Spijtenburg

1541 aankoop van grond door Marie, dochter van Gielis Hendrick Joestenzoon, echtgenote van Jan Hendrik Adriaan Oomen. Marie overlijdt.

Oomen hertrouwt met Marie Back.

1569 wordt Spijtenburg gebouwd door Jan Hendrik Adriaen Oomen, ten oosten van Brakestein. Het werd Jan Ooms slotje genoemd, maar de stichter heeft het Spijtenburg genoemd omdat hij Brakestein niet kon kopen. Toen heeft hij Spijtenburg laten bouwen, hoger dan alle andere slotjes en met de achterkant daar naar toe, tot spijt van zijn burens (Heemkundekring 1991, p.1526)

Daarna is het gekocht door Mattijs van Clootwijk, rentmeester van Oosterhout.

1626 Zijn weduwe Henrica verkocht het op 10 febr 1626 aan Jan Verhoeven Pietersoon (Heemkundekring, 1991, p.1526)

1660 is Koning Karel van Engeland door Willem Snellen eigenaar van Brakestein diverse malen ontvangen.

Willem Snellen heeft er een zuidoostelijk deel bijgebouwd, dat tevoren een plaats was".(Heemkundekring 1991 p.1526)

1679: Catharina Verhoeven, echtgenote van Willem Snellen (overleden 1677) koopt Spijtenburg. Later wordt haar zoon, Pieter Snellen eigenaar.

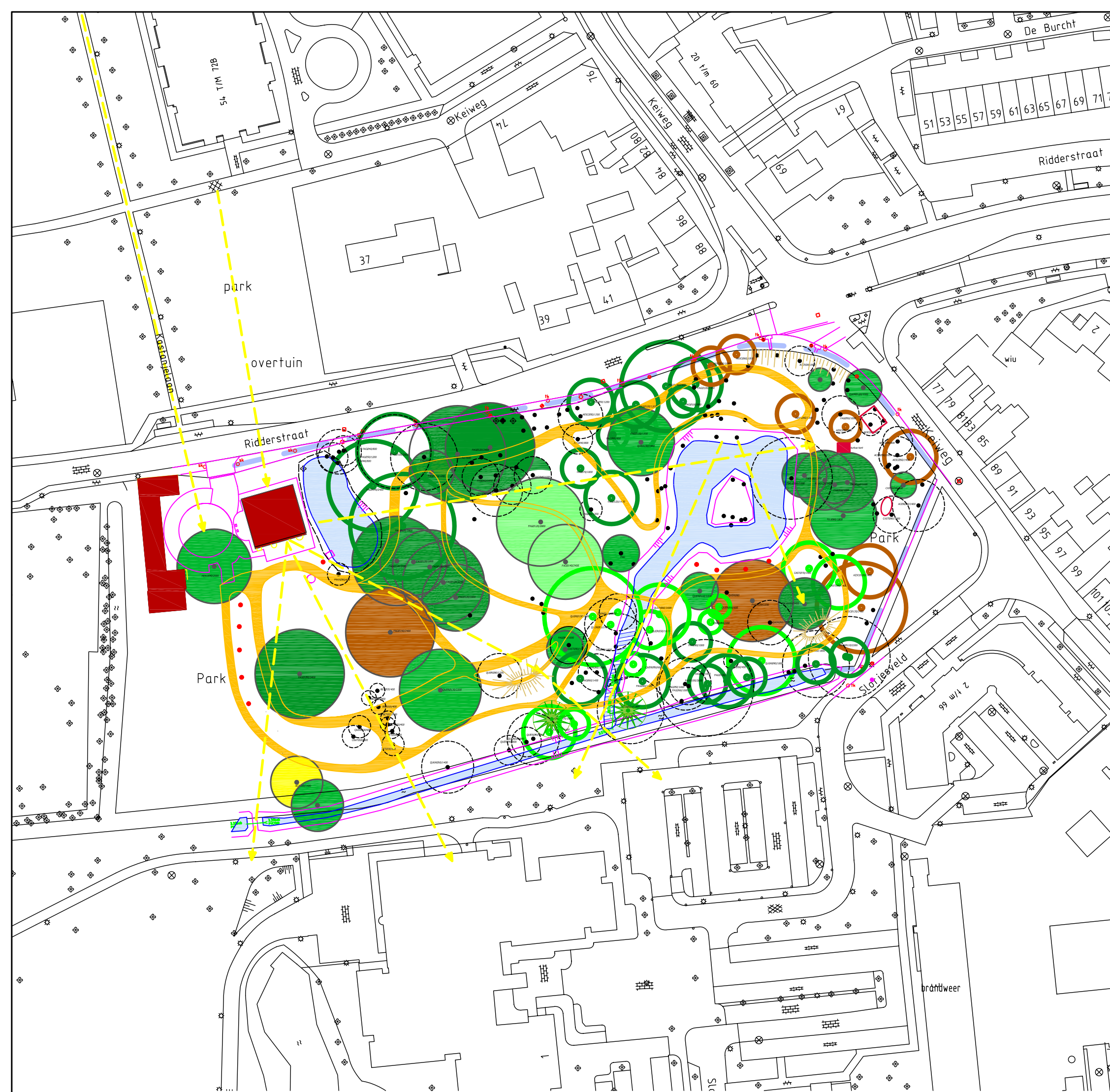
1729 Tekening van Spijtenburg door A. de Haen naar (onbekende) schets van C. Pronk

Tegen het eind van de 18^e eeuw wordt het huis nog steeds door de familie Snellen bewoond: Willem Snellen (overleden 1794) en zijn zusters Amaranthe Geertrui en Johanna Maria Elisabeth (overleden 1815). De erfgenamen Agatha Snellen en G. G. van der Hoeven besloten het vervallen slotje publiek te verkopen.

1818 De eigenaar van Brakestein, J.S. Hallungius, koopt het 'buurslotje' Spijtenburg in het begin van de 19^e eeuw en sloopt het huis in 1821.

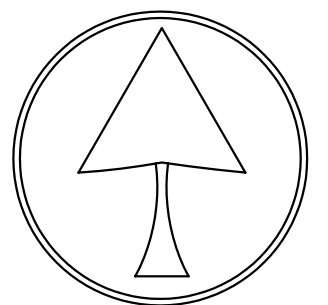
C. Pronk 1729 Slotje Spijtenburg

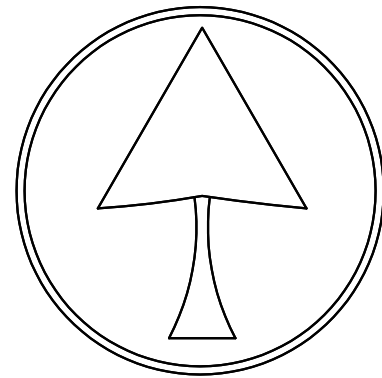
Legenda

- historisch, beeldbepalende boom
- historische boom
- historische naaldboom
- boom, huidige situatie
- historische boom, niet meer aanwezig
- historisch pad
- talud/heuveltjes
- rulleke
- schuur Spijtenburg
- turkse tent
- koepel
- zichtlijn

0 5 10 25 m.

Slotje Brakestein Oosterhout	247-03-01
kaart historische elementen	
Albers Adviezen Historische Parken Postbus 85 tel 030-2310788 3500 AB Utrecht 06-51003231 www.historischeparken.nl albersadviezen@hetnet.nl	A3
planburo infragroen bv adviseurs voor tuin- en landschapsinrichting www.infragroen.nl mail@infragroen.nl tel. 0180-316880 fax. 0180-320695 dorpstraat 32a 2912 cd nieuwerkerk aan den ijssel	1:1000
	30-10-2008
	wijz.12-11-2009

Legenda

- Inmeting
- Veldwerk kadaster
- Digitaal LKI kadaster
- o^h bushalte
- bochtbeschermer
- grensbuis
- peilbuis
- afzetpaal
- paal
- stalen paal
- betonnen paal
- vlerkant met pld
- houten paal
- meerpaal
- ijeren buis
- lichtmast
- hectometerpaal
- kilometerpaal
- laagspanning verklikker
- verdeelkast laagspanning
- brikvenbus
- vlaggestok
- boom
- cal kast
- pompkast riool
- afsluiter water
- brandkraan
- olie-benzineput
- afsluiter gas
- verkeersbord
- verkeerszuil
- verkeerslicht
- straatnaambord
- verklikker telefoon
- verklikker algemeen
- kabel- zinkerbord
- riool-inspectieput
- DWA-inspectieput
- HWA-inspectieput
- kolk
- straatkolk
- trottoir kolk
- afvalbak
- duiker
- onverhard
- grnd
- gebakken klinker
- natuursteen
- beton
- betonklinker
- tegelverharding
- asfalt
- water
- takud
- taludlijn / cultuurgrens
- raster
- heg / haag
- raster/haag
- hek/poort
- schutting
- fietsbeugel
- bank
- 250 hoogtemaat
- 250 dorpelhoogte
- 250 stamvoelhoogte boom met stamdiameter Ø>10cm
- boom met stamdiameter 20 >Ø< 30 cm
- boom met stamdiameter >30 cm, Inclusief soort - stamdiameter - kroon diameter (in cm's)
- meetpunt
- 1000 rioolput met: nummer, dekselhoogte, bob-hoogte, type en strenginformatie

Meetwerk door:
AGEL adviseurs
 website www.ageladviseurs.nl
 email info@ageladviseurs.nl

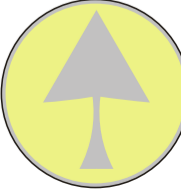
Slotje Brakestein Oosterhout	247-03-00
kaart bestaande situatie	
Albers Adviezen Historische Parken Postbus 85 tel 030-2310788 3500 AB Utrecht 06-51003231 www.historischeparken.nl albersadviezen@hetnet.nl	
planburo infragroen bv adviseurs voor tuin- en landschapsinrichting www.infragroen.nl mail@infragroen.nl tel. 0180-316880 fax. 0180-320695 dorpstraat 32a 2912 cd nieuwerkerk aan den ijssel	1:1000 30-10-2008

Legenda

- boom handhaven
- naaldboom handhaven
- boom aanbrengen
- bruine beuk
- stamrozen
- bloemenperk
- hoge beplanting
- lage beplanting
- gazon
- bloemrijk grasland laag
- bloemrijk grasland hoog
- stinze beplanting
- bosbodem
- losse haag
- klimplanten
- spijlenhekwerk
- Gemetselde pilaren met poort
- historisch hekwerk
- lantaarn
- bankje met afvalbak
- brug
- halfverharding, gralux
- grind
- verharding, klinkers
bruin-rood, dikformaat
keperverband
- water
- kadastrale grens

Park Brakestein Oosterhout	426-01-10
Definitief ontwerp	
Albers Adviezen Historische Parken Postbus 85 3500 AB Utrecht www.historischeparken.nl albersadviezen@hetnet.nl	tel 030-2310788 06-51003231
planburo infragroen bv adviseurs voor tuin- en landschapsinrichting www.infragroen.nl tel. 010-4506041 aert van nesstraat 1h 2901bh capelle aan den ijssel	mail@infragroen.nl fax. 010-4513509
	1:500
	A2
	06-01-2010

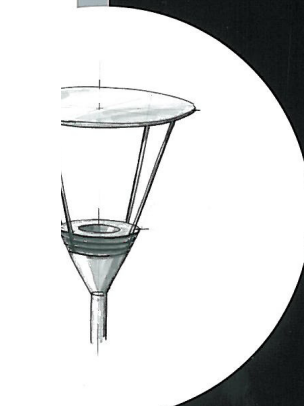
Materialisatie

Lantaarn

Type: Reflex

Leverancier: Industria

Kleur: zwart

Bank

Type: Sevilla Seat

Leverancier: Urbis

Poten in spuitgiet-aluminium

Zitting, rugleuning en armleuningen in hout

Afvalbak

Type "constructo 50", Grijsen, staal,
kleur zwart

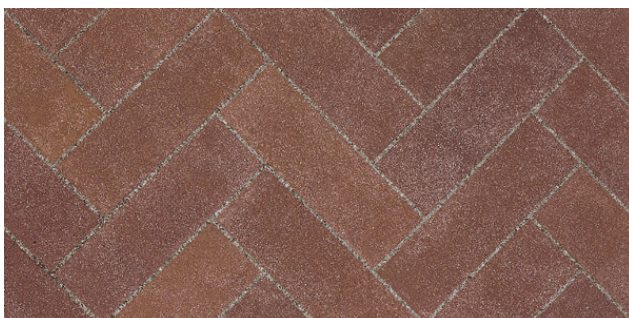
Halfverharding

Gralux

Verharding

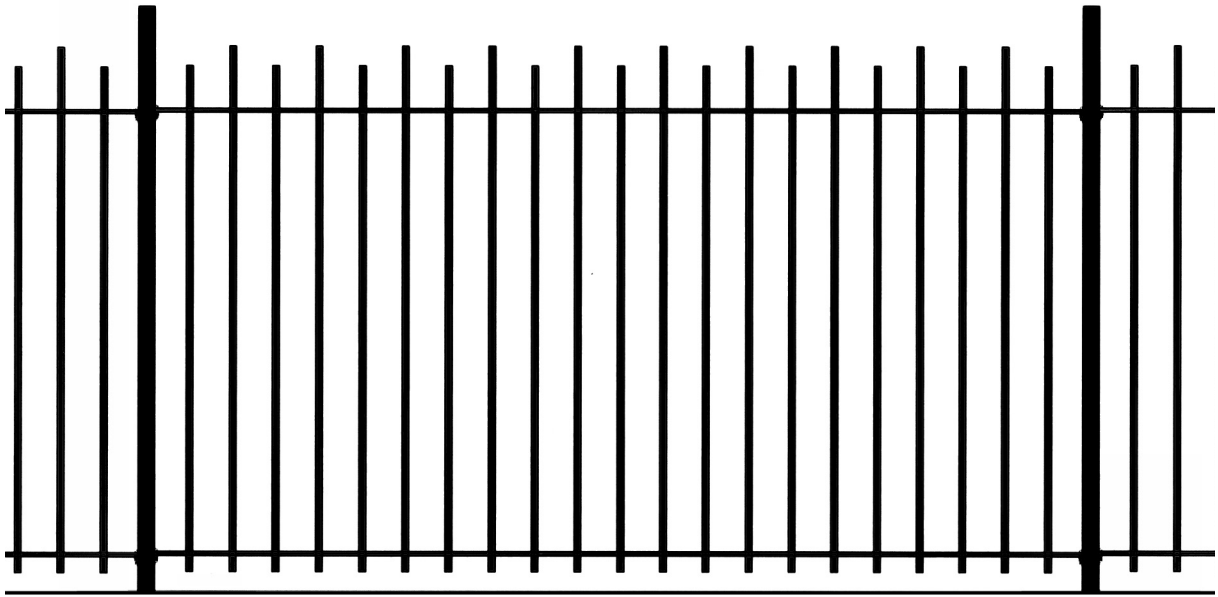
Klinkers, kleur bruin-rood, dikformaat,
keperverband

Materialisatie

Spijlenhekwerk

Ronde spijlen, afgeschuind, kleur zwart

Historisch hekwerk

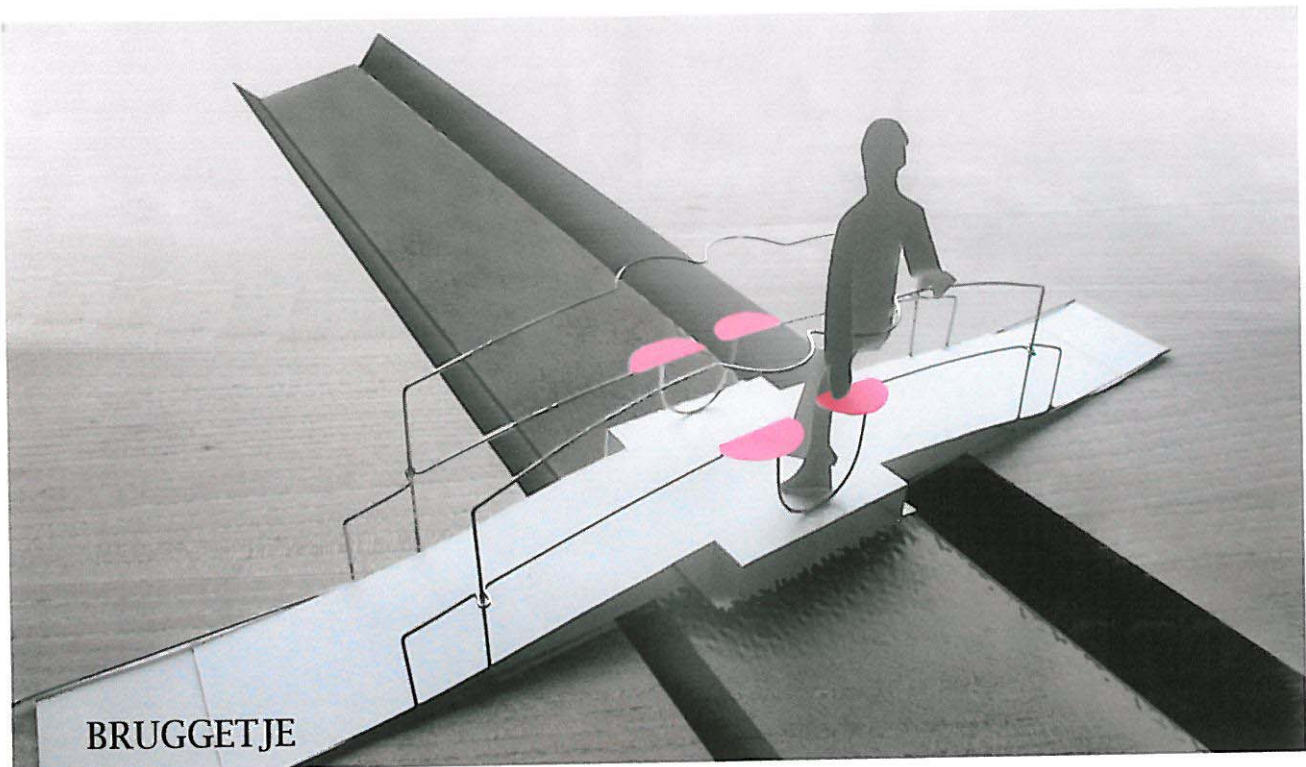
Laten restaureren, vormgeving blijft gehandhaafd

Pilaren toegang park

Metselwerk

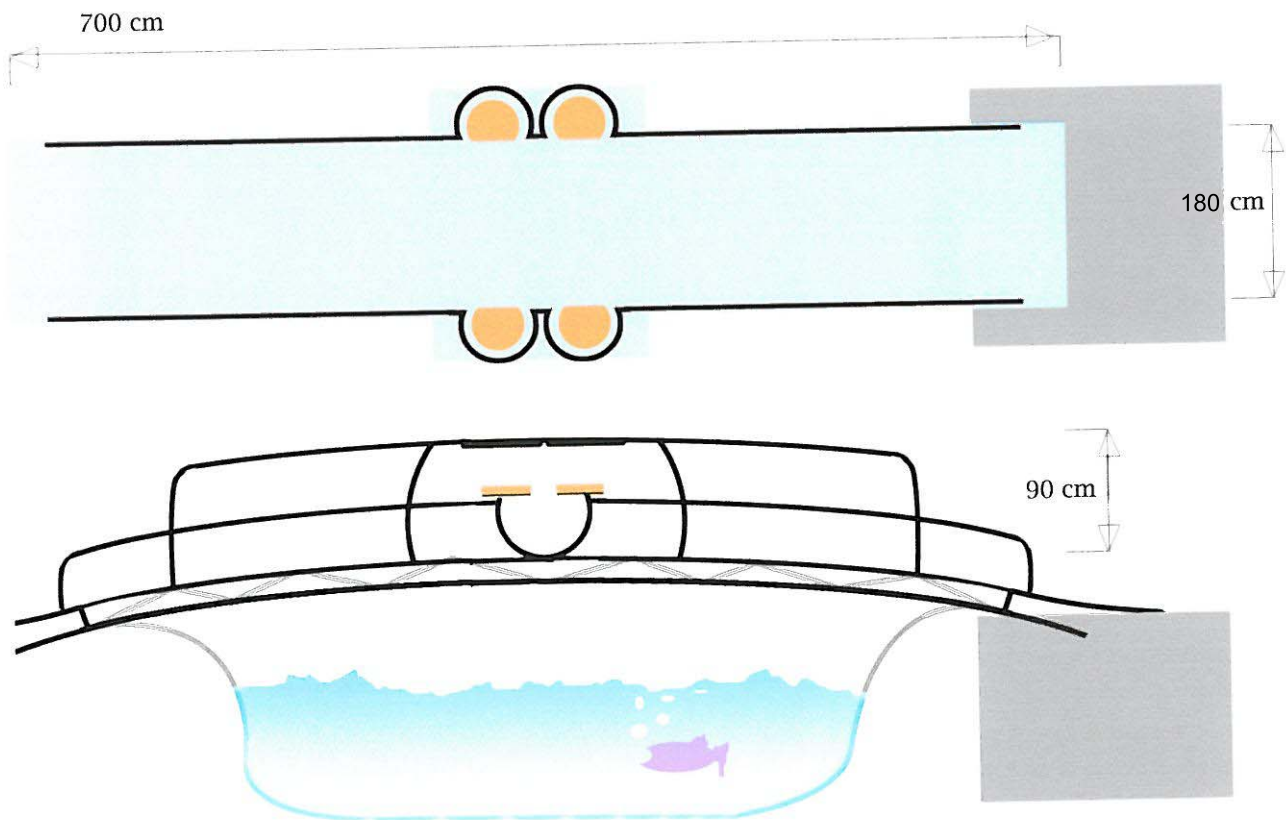

BRUGGETJE

Een basisidee voor het te maken brugje tussen het gemeentehuis en de Oosterhoutse bevolking.

Een ontmoetingsplaats tussen heen- en weergaand voetverkeer. Vier zitplaatsen nodigen uit tot samenspraak over o.a. het Oosterhouts gebeuren

BRUGGETJE HEEN EN WEER

Piet Hohmann
 Rulstraat 23a 4901 LM
 Tel.460527
 piet@hohmann.nl

Boogbrug in Park Brakenstein

voorstel realisatie van brug met als uitgangspunt een foto uit de 19de eeuw met afbeelding van een brug in het park.

Enige aanpassingen passend in deze tijd, zowel esthetisch als technisch, worden voorgesteld.

In verband met de veiligheid zal 10 cm boven het loopvlak van de brug aan weerszijde van de railing een extra profiel worden aangebracht.

Trekstangen in een creatieve uitvoering zullen het draagvermogen positief bevorderen om zo de originele slankheid van de brug te verwezelijken zonder te hoge kosten.

Verdere uitvoering zal vrijwel identiek zijn aan het beeld uit vroeger tijden behoudens de rozetten die ik minder passend vind in deze tijd.

Als extra bijzonderheid zou kunnen zijn bij het knooppunt van de trekstangen een bronzen object te maken. b.v. een waterduiveltje

Piet Hohmann
0162 460527
piet@hohmann.nl

